

Láska, ktorá zachráni: Jn 3,14-21

Štvrtá pôstna nedeľa je nedeľa Laetare (radosti). Dôvodom tejto radosti je posolstvo, ktoré nám prináša dnešné evanjelium: *Boh tak miloval svet, že dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život!*

Dnešný úryvok sa nachádza v časti evanjelia, ktorú nazývame: *Ježiš sa zjavuje svetu svojimi zázrakmi a rečami* (1,19–12,50), ktorá uvádza niektoré epizódy z Ježišovho života, ako svadba v Káne; Samaritánka; rozmnoženie chlebov; slepý od narodenia; vzkriesenie Lazára, ktorých cieľom je, aby sme pochopili, kto Ježiš skutočne je, a zároveň živili a posilňovali vieru v Neho.

Našu pasáž predchádza zázrak v Káne (2,1-12): kde sa voda na očisťovanie mení na víno; a príbeh vyčistenia chrámu (2,13-22): kde sa skutočným chrámom stáva vzkriesené Kristovo telo. Po tretej kapitole, o ktorej budeme dnes hovoriť, nasleduje príbeh Samaritánky (4,1-42), v ktorom sa voda z Jakubovej studne stáva vodou života, a uctievanie v Jeruzaleme sa mení na pravý kult „v duchu a pravde“; a celý tento blok uzatvára uzdravenie syna kráľovského úradníka (4,43-54), opäť v Káne.

Tretia kapitola je rozdelená na dve hlavné časti (2,23-3,21 a 3,22-36). Ježiš je v Jeruzaleme, na sviatok Paschy (Veľká noc), kde v neho mnohí uverili, kvôli znameniam, a tu sa tiež odohráva dialóg s Nikodémom, ktorého témou je „viera v Ježiša“, nielen Mesiáša, ktorý obnovuje zmluvu a chrám, ale aj vzkrieseného Syna, ktorý dáva nové srdce a nového ducha. Sloveso πιστεύω, ktoré sa nachádza v Jánovom evanjeliu 33 krát, má viacero významov : *verit'/dôverovať'/mať vieru*.

Verše 14-21 sú súčasťou dialógu s Nikodémom (Jn 3,1-21), ktorý končí zahrnutím kontrastu: noc/svetlo: Nikodém prichádza za Ježišom v noci (v. 2), a ten, kto koná pravdu, ide na svetlo (v. 21). Celý dialóg je rozdelený na dve časti: v prvej, Ježiš hovorí Nikodémovi a Židom, ktorých zastupuje, o Duchu Svätom a o Synovi (v. 1-10); v druhej, Ježiš hovorí v tretej osobe a objektom je dielo spásy (vv. 11-21).

Vo vv.14-15 je vytvorené spojenie medzi príbehom v knihe Numeri (21,4-9), potom znovu prečítaným v knihe Múdrosti (16,6-10), a ukrižovaním Ježiša. Tak ako had vyzdvihnutý na púšti (Nm 21,4-9), zachránil neverných Židov pred smrťou, tak vyzdvihnutie Syna človeka bude znamením spásy pre tých, ktorí v Neho veria (Jn 3,14). V oboch prípadoch dochádza k spásu prostredníctvom „vyzdvihnutia“. Autor tu použil sloveso ὑψώω, ktoré sa v Jánovom evanjeliu zhoduje so smrťou na kríži (v Iz 52,13 sú pojmy „vyzdvihnutý“ a „oslávený“ spojené). Tri predpovede o vzkriesení Syna človeka (3,24; 8,28; 12,31-34). zodpovedajú predpovediam o jeho smrti a zmŕtvychvstaní, v synoptických evanjeliách. U Jána je kríž prezentovaný od začiatku ako sláva, kým u synoptikov až na konci (Mk 15,39). Kríž je miestom kde sa prejavuje Božia láska a práve vtelenie je jej konečným vyjadrením. Božia láska v Ježišovi je bezpodmienečná, ale vyžaduje si našu odpoveď.

Kristus ako Boží dar sa stáva láskou, ktorá rešpektuje slobodu a život človeka. Cieľom Otcovho poslania Syna je spása, nie odsúdenie, Boh chce dať ľuďom život, nie smrť (vv. 16-18). Jeho láska je slobodná a bez výhrad. On, ktorý je život, nemôže zničiť to, čo sám stvoril, lebo nás miluje. Boh nikdy nesúdi, sme to my, a robíme to my ľudia, našimi postojmi a voľbami (Múdr 1,12; 2,24; Jer 2,13). Kto teda lásku neprijíma, sám seba z lásky vylučuje. A toto je naše odsúdenie - neveriť v Jednorodného Syna.

Božia láska, tento dar, ktorý nám Boh ponúka vo svojom Synovi, môže byť ale nepochopený a odmietnutý (vv. 19-21). Súd je teda pre tých, ktorí napriek tomu, že o ňom vedia, neprijímajú Slovo, ktoré sa stalo telom. Prvú 'správu' o Božej láske vo štvrtom evanjeliu sprevádza päť zmienok o viere (alebo nevere) človeka (3,15.16.18), o skutkoch vykonaných „v Bohu“ (3,21) a zlých a skutkoch (3,19), ktoré sú označené ako príčina, nie dôsledok odmietnutia. Jediným dôležitým dielom, podľa štvrtého evanjelia, je *viere*. V skutočnom akte viery spočíva uzdravenie nášho pohľadu a náš prechod zo slepoty do svetla. Pre Nikodéma, ako aj pre každého z nás, dostať sa k pravde, je cesta postupného oslobodenia a malých krokov. No, kto žije pravdu o sebe a svoju krehkosť prijíma ako ozdobu svojej bytosti, nebojí sa svetla, pretože nemá čo skrývať.

Na zamyslenie

Boh tak miloval svet: koľko krát sme si o Bohu mysleli – a snád' sme Mu to aj vyčítali - že je necitlivý a vzdialený, že nevidí naše trápenie a že sa nestará. No, nebolo to možno preto, že Mu pripisujeme aj to, čo je našou zodpovednosťou?

Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo: Aké tmavé sú moje temnoty? Koľko tmy ešte obklopuje moje dni, môj život? Akú vieru odo mňa vyžaduje Ježiš?

Kto koná pravdu, ide na svetlo: a nebojí sa ukázať, aký je. Boh od nás nežiada, aby sme boli neomylní a perfektní, ale aby sme boli ľudia. Sme schopní pretvárať naše slabosti a nedostatky na príležitosti stretnutia s Bohom a otvorenosti voči druhým?